

Den allmänna varuskatten under 1963

Av byrådirektören H. G. Lundin

Nya lagstiftningsåtgärder på den allmänna varuskattens område har icke vidtagits under det gångna året. Nedanstående redogörelse kommer därför att väsentligen behandla av riksskattenämnden gjorda uttalanden i olika tolkningsfrågor.

Skattepliktsfrågor

Allmänt kan sägas, att om en vara är undantagen från skatteplikt, gäller undantaget generellt och oberoende av varans tillämnade användning; omvänt är en skattepliktig vara alltid skattepliktig, även om den användes för ändamål, som utgjort motiv för *andra* varors undantagande från skatteplikt. Frågan om skattskyldigheten är däremot beroende av andra faktorer såsom yrkesmässighet, konsumentbegreppet, etc.

Enligt 10 § 1 mom. varuskatteförordningen är från skatteplikt undantagna bl. a. fodermedel, då de säljes annorledes än i detaljhandelsförpackning.

Vid sammanträde den 18 oktober 1963 har RN funnit att till sådana fodermedel som är undantagna från skatteplikt bör icke hänföras morötter och kålrötter av kvalitetsklass I, som försålles till vetenskaplig institution för användning såsom fodermedel. Bakgrunden till detta beslut var att rotsaker av denna kvalitetsklass också försäljes såsom livsmedel (R II 4/1963).

Däremot har i annat sammanhang fastslagits att fodermorötter och foderkålrötter — som tillhör en speciell kvalitetsklass — är att anse som fodermedel som är undantagna från skatteplikt.

Såvitt gäller frågan om detaljhandels-

förpackning har RN den 4 oktober 1963 uttalat att djupfryst hundfoder i förpackningar om 5 kg bör anses som skattepliktig vara; däremot ansågs sådant hundfoder i förpackningar om 25 kg vara undantagna från skatteplikt. (R II 4/1963.)

I fråga om tjänsteprestationer har RN den 22 november 1963 — under hänvisning till sin den 8 mars 1960 meddelade anvisning angående varuförsäljning från eller annat utnyttjande av automater (R II 3/1960) — uttalat att tillhandahållande av kemisk tvätt genom automat bör anses utgöra skattepliktig tjänsteprestation. I det nu aktuella fallet tillades också på förekommen anledning att detsamma borde gälla tillhandahållande av s. k. vittvätt i automat. (R II 4/1963.)

Yrkesmässighetsbegreppet

En hjälpförening bedrev inom ett visst sjukhus verksamhetsområde hjälpverksamhet bland patienterna. För att främja detta syfte bedrev föreningen dels kiosk- och konditorirörelse dels också försäljning av patienterna tillverkade terapiarbeten. Råvarorna till dessa inköptes av sjukhuset, som försålde de färdiga alstren till föreningen, vilken i sin tur sålde dessa till allmänheten. RN förklarade i förhandsbesked den 10 maj 1963 att fråga var om yrkesmässig försäljning till konsument av skattepliktiga varor, för vilken skattskyldighet åvilade föreningen. I utslag den 1 oktober 1963 på besvär av föreningen fann RR icke skäl göra ändring i förhandsbeskedet.

I utslag den 12 september 1961 (R II 6/1961) förklarade RR att ett aktiebolag,

vars verksamhet uteslutande bestod i att äga och åt sitt moderbolag uthyra vägbyggnadsmaskiner, icke skulle anses bedriva yrkesmässig verksamhet. Speciella omständigheter synes dock ha förelegat i detta fall.

I anledning av ansökan från ett annat aktiebolag förklarade RN i förhandsbesked den 9 september 1963 att detta bolags verksamhet, som allenast bestod i att åt sitt moderbolag på avbetalning *försälja* vägbyggnadsmaskiner, utgjorde yrkesmässig verksamhet som föranledde skattskyldighet. Detta förhandsbesked har icke överklagats. (R II 4/1963.)

Materialbegreppet

Såsom komplettering till sin den 14 mars 1960 meddelade anvisning har RR den 11 januari 1963 uttalat, att adresslappar, avsedda att anbringas på varan eller emballaget, bör anses utgöra skattefritt material vid försäljning till industri- eller handelsföretag som förbrukar desamma i varuhanteringen. Nämnden uttalade vidare, att försäljning av adresslappar till konsumenter, såsom transportföretag och enskilda, bör föranleda skattskyldighet. (R II 2/1963.)

Vidare har RN den 18 oktober 1963 i anslutning till nyssnämnda anvisning uttalat att eldfast infodringsmaterial till smältugnar inom glasindustrin bör anses som skattefritt material. (R II 4/1963.) I detta sammanhang kan nämnas att nämnden tidigare uttalat att eldfast infodringsmaterial till smältugnar för framställning av zinkvitt bör betraktas som material. Detta uttalande har icke publicerats i meddelandeserien.

Såsom förtydligande av anvisningen angående materialbegreppet har riksskattnämnden vidare den 26 april 1963 ut-

talat att till sådana kapskivor, som enligt den till anvisningen fogade bilagan generellt hänförts till material i produktions- och bearbetningsprocessen, endast bör hänföras sådana som är speciellt avsedda för slipning och polering. Är de däremot avsedda för sågning, vilket är fallet inom bl. a. stenindustrin, bör de hänföras till verktyg, på vilka den i anvisningen angivna 14-dagarsregeln äger tillämpning. (R II 3/1963.)

I anledning av ett utslag av RR uttalade RN den 9 november 1962 följande angående diagrampapper och liknande former av tekniskt papper. Med material som avses i anvisningarna till 12 och 18 §§ varuskatteförordningen kan jämföras diagrampapper och liknande som i den direkta produktions- eller bearbetningsprocessen förbrukas för laboratoriemässig kontroll av råvaror, halvfabrikat och färdigvaror. Papper, som försäljes för användning i målforskningslaboratorier, borde däremot icke kunna hänföras till material. Detsamma gäller enligt uttalandet diagrampapper, avsedda att inom industrin kontrollera maskiners verkningssätt o. dyl.

I ett den 10 maj 1963 meddelat förhandsbesked har RN närmare förtydligt ovannämnda uttalande. Därvid fann nämnden att diagrampapper och liknande former av tekniskt papper som i produktions- eller bearbetningsprocessen användes för kontroll av varor — antingen direkt genom registrering av data rörande varan som sådan eller indirekt genom registrering av sådana data rörande maskinernas verkningssätt, med ledning av vilka man kan bedöma jämväl varan — skall kunna jämföras med skattefritt material. Diagrampapper, avsedda enbart att kontrollera maskinernas verkningss-

sätt eller verkningsgrad utan att samtidigt kontroll av varornas kvalitet eller kvantitet åsyftas, skall däremot enligt förhandsbeskedet icke anses som material. (R II 3/1963.)

Den 11 januari 1963 har RN gjort ett uttalande angående tjänsteprestationer (omskärpning o. dyl.) med avseende på verktyg. Därvid fann nämnden att om de verktyg som bearbetades hade en fysisk varaktighetsgrad understigande en à två veckor och köparen därför icke vore att betrakta som konsument vid förvärvet (verktygen bör då jämföras med material), borde han inte heller anses som konsument vid förvärv av tjänsteprestationen med avseende å desamma. I uttalandet framhölls dock att med den fysiska varaktighetstiden bör förstås icke endast den tid varunder verktygen är i bruk utan även den tid som åtgår för de eventuella tjänsteprestationerna samt tiden för verktygens försändande i samband med tjänsteprestationerna.

Beskattningsvärdets bestämmande

I anslutning till sin den 19 januari 1960 meddelade anvisning angående inräknande i beskattningsvärdet av särskilt debiterade rese- och traktamentskostnader har RN den 1 februari 1963 gjort ett kompletterande uttalande, varav framgår bl. a. att sådana kostnader bör kunna frånräknas även om tjänsteprestationen utförts av den skattskyldige själv och det sålunda är han som uppburit traktaments-, resekostnads- eller resetid ersättningen. Nämnden framhöll emellertid att sådana åtgärder icke bör godtagas som syftar till att nedbringa beskattningsvärdet genom icke affärsmässigt betingade omfördelningar mellan vederlag för utförd tjänstepresta-

tion och sådana särskilda ersättningar som nu är i fråga. Vidare uttalas att uttrycket ”kostnader för medförd maskinell utrustning” i anvisningen endast bör avse transportkostnader; däremot icke avskrivning på den medförda utrustningen eller andra liknande kostnader. (R II 2/1963.)

Samma dag har riksskattenämnden gjort ett uttalande angående beskattningsvärdets bestämmande vid s. k. diskontering av avbetalningskontrakt. Enligt lämnade uppgifter överensstämmer förfarandet vid diskontering av kontrakt helt med förfarandet vid s. k. lombardering av växlar, varför någon skillnad icke ansetts böra göras mellan de båda kreditformerne. Beskattningsvärdet bör utgöra det belopp som efter avdrag för kredit- och expeditionavgift ställes till den skattskyldiges förfogande. Därjämte bör enligt uttalandet avdrag få göras för ränta på kreditbeloppet. Detta avdrag verkställs under den redovisningsperiod, varunder räntan erlagts eller påförts den skattskyldiges konto hos kreditinstitutet. (R II 2/1963.)

I anvisning den 22 november 1963 har RN gjort ett uttalande angående beskattningsvärdets bestämmande i vissa fall av bytesaffärer. Häri uttalas bl. a. att prisnedsättningar, som kan ges i form av att en i byte tagen vara åsättes ett värde som överstiger det verkliga värdet, icke kan betraktas som sådan rabatt som enligt anvisningarna till 15 § varuskatteförordningen är avdragsgill. Beskattningsvärdet skall utgöra det värde parterna i avtalet åsatt inbytesvaran jämte vad köparen därutöver har att betala kontant eller på annat sätt. (R II 4/1963.)

Enligt 18 § 3 mom. varuskatteförordningen gäller särskilda reduceringsregler för beskattningsvärdets bestämmande vid försäljning av monteringsfärdiga trähus.

I fråga om tillämpningen av detta stadgande har RN den 26 januari 1960 meddelat anvisning och därvid närmare uttalat sig om vad som i varuskattehänseende bör förstås med monteringsfärdiga trähus. (R II 2/1960.) I anvisningen framhålls att konstruktionen — fränsett i ytterkonstruktionen eventuellt ingående isoleringsmaterial — väsentligen skall vara utförd av trä, varjämte fråga skall vara om hus som skall uppföras på fast grund för bostadsändamål eller annan stadigvarande användning.

En tillverkare av monteringsfärdiga trähus anhöll om förhandsbesked huruvida reduktionsregeln i 18 § 3 mom. var tillämplig även i fråga om den del av hans produktion som såldes till de politiska partierna. Dessa hus användes under kortare tid såsom valbyråer, varefter de av partierna försåldes till tomtägare för uppförande på plats. I förhandsbesked den 19 juni 1963, vilket numera vunnit laga kraft, förklarade RN att fråga var om monteringsfärdiga trähus på vilka nämnda reduktionsregel ägde tillämpning och att såvitt gällde sökandens försäljning och uttag ur rörelse av sådana trähus, skatten skulle beräknas allenast å 70 procent av den eljest skattepliktiga omsättningen. (R II 3/1963.)

Ett annat företag tillhandhåller monteringsfärdiga hus där emellertid väggelementen består av annat material än trä. Väggelementens värde angavs emellertid i ansökan om förhandsbesked uppgå till allenast en femtedel av leveransens totala värde. Återstoden belöpte enligt ansökan på takkonstruktion, innertak, golv, snickerier och inredningssnickerier, allt väsentligen tillverkat av trä. I förhandsbesked den 9 september 1963 förklarade RN att bestämmelserna i 18 § 3 mom.

varuskatteförordningen icke ägde tillämpning på bolagets försäljning eller uttag ur rörelse av monteringsfärdiga hus som avsågs i ansökan. Sedan sökandebolaget anfört besvär fann RR i utslag den 26 november 1963 icke skäl göra ändring i förhandsbeskedet.

Härutöver kan nämnas att Kungl. Maj: : den 14 september 1962 uppdragit åt statskontoret att i samråd med RN granska tillämpade arbetsrutiner avseende taxering, uppbörd och debitering av den allmänna varuskatten. Utredningen har nu fortskridit så långt att viss försöksverksamhet bedömts erforderlig. Denna kommer under år 1964 att äga rum i Stockholms län, Östergötlands län, Kronobergs län och Örebro län. Av intresse här torde endast vara den omständigheten att man försöksvis avser att ersätta de hittillsvarande omslagen till varuskattedeklarationerna med "arbetsbrickor" på vilka deklarationerna häftas fast. På arbetsbrickan, som är av kartong, finnes plats för anteckningar av olika slag. Brickorna kommer efter beskattningsårets utgång att tillställas taxeringsnämnderna i genomskinliga plastfodral.

Slutligen må nämnas att siffror nu föreligger från 1963 års taxering till allmän varuskatt. 1962 års siffror anges för jämförelsens skull inom parentes. Den totala skattepliktiga omsättningen utgjorde 43.727,9 (41.347,5) miljoner kronor. Debiterad slutlig skatt enligt taxeringen utgjorde 2.485,1 (1.655,7) miljoner kronor. Härtill kommer allmän varuskatt för jordbruksprodukter, beräknad till 18,3 (12,3) miljoner kronor på en total skattepliktig omsättning å 305,1 (308,0) miljoner kronor. Kostnadsersättning har tillgodoförts de skattskyldiga med 25,4 (23,6) miljoner kronor.